

STÄMMOHANDLINGAR

EKOLOGISKA LANTBRUKARNAS

RIKSSTÄMMA 2021

18 MARS

DIGITALT

FÖREDRAGNINGSLISTA

Ekologiska Lantbrukarnas förbundsstämma 2021

Torsdag 18 mars 2021 digitalt. Kl. 09.00 - 14.00

Välkomna till riksförbundsstämman

- *Riksordförande Anders Lunneryd*

1. Val av mötesordförande och sekreterare

- *Valberedningens ordförande Per Fredriksson*

2. Val av två justerare att jämte ordförande justera stämmans protokoll

- *Valberedningens ordförande Per Fredriksson*

3. Fastställande av föredragningslistan

4. Fastställande av röstlängd

5. Frågan om stämman utlysts i behörig ordning

6. Styrelsens verksamhetsberättelse och årsredovisning

Bilaga 6a och 6b

7 Revisorernas berättelse

Bilaga 7

8. Fråga om ansvarsfrihet för styrelsens ledamöter

9. Fastställande av arvoden

Bilaga 9

10. Val av förbundets ordförande och övriga styrelseledamöter

Bilaga 10

11. Val av revisorer och deras suppleanter

Bilaga 11

12. Val av valberedning till nästa stämma

Bilaga 12

13. Fastställande av förbundets medlemsavgifter

Bilaga 13

14. Fastställande av Verksamhetsplan & Budget 2020

Bilaga 14 a och 14 b

15. Proposition: strategiska mål för ekolantbruket

Bilaga 15

16. Inkomna motioner

Bilaga 16 a,b,c och d

17. Antagande av stämmouttalande

18. Övriga frågor

18. Stämmans avslutande

VERKSAMHETSBERÄTTELSE 2020

– Året med Ekologiska Lantbrukarna

SAMMANFATTNING

2020 blev ett speciellt år för alla på grund av coronapandemin. För föreningen har medlemsvärvningen och möjligheten att arrangera bondeträffar påverkats. Men trots detta har vi kunnat fortsätta med det mesta av arbetet, om än mer distansbaserade än tidigare.

Vi har under året sett resultat av flera av de projekt vi är med och driver inom "Åtgärdsplan för ekologisk produktion och konsumtion", en del av livsmedelsstrategin. Vi har fortsatt att utveckla vårt arbete med marknadsutveckling inom Ekobondens marknad och genomförde EKO-september för andra året, tillsammans med Organic Sweden m fl. Kampanjen växte till i år med fler deltagande företag och butiker, och har nu också förstärkts med fler regionala aktiviteter på gårdsnivå med information till lokala aktörer i livsmedelshandeln och offentliga kök. Ekologiska Lantbrukarna har även själva drivit en stor satsning på kunskapsutveckling och information till ekobönder och rådgivare om ekolantbruket och klimatet, vilket resulterade i en klimatrappport som fått relativt god spridning.

I det jordbrukspolitiska arbetet har föreningen fokuserat på att bidra och påverka i arbetet med en strategisk plan för Sverige inom EUs gemensamma jordbrukspolitik, CAP. Det europeiska samarbetet i IFOAM Organics Europe (som bytte namn från IFOAM EU under sommaren) har varit viktigt för att påverka EUs institutioner, både i arbetet

med CAP och med den nya EU-förordningen. Den senare skulle ha trätt i kraft vid årsskiftet 20/21 men efter ett framgångsrikt lobbyarbete lyckades den samlade ekorörelsen få det framskjutet till 21/22, på grund av coronakrisen som försenat arbetet.

Ett hårt arbete med frågan om fortsatt finansiering av ekofrämjande arbete i livsmedelsstrategin efter 2020 gav resultat under året. Efter flera möten och inskickade skrivelser från Ekologiska Lantbrukarna m fl. beslutade regeringen och samarbetspartierna att avsätta pengar under 2021-2023 för fortsatt arbete i branschen för att nå målen om ökad produktion och konsumtion ekologiskt till 2030.

Föreningens distrikt arrangerade trots begränsningarna i och med covid-19 flertalet fältvandringar under sommaren när det gick att göra mindre sammankomster utomhus. Medlemmar och distriktsaktiva engagerade sig även mycket under både EKO-september och de regionala höstmöten. Flera av dessa fick dock ställas in eller ställas om maa den andra vägen av covid-19.

Coronakrisens påverkan.

De svenska ekoböndernas verksamheter hör inte till samhällets mest drabbade, men kännbar påverkan har skett inte minst för de med stor besöksverksamhet eller de som säljer till restauranger, vars intäkter kraftigt minskat. Försäljningen i dagligvaruhandeln har dock gått upp under krisen, även om andelen eko inte ökat eftersom icke-ekologisk mat ökat ännu mer. De flesta gårdsbutiker, REKO-ringar och e-handeln ser också ett stort uppsving, vilket möjliggjort en del nya affärer för föreningens medlemmar.

Ekologiska Lantbrukarna som förening har påverkats av coronakrisen främst i att såväl riksorganisation som våra distriktsföreningar har behövt ställa in eller digitalisera så gott som alla möten och medlemsträffar. Kansliet nyrekryterade en kommunikatör och projektstrateg i början av året, som bl.a. bidragit mycket till att stötta upp föreningen avseende digitala medlemsträffar, webinarier och digitala utbildningsträffar. Utåtriktat arbete på gårdsnivå gick att göra i någon mån under sommaren, men samtliga lantbruksmässor ställdes in. Detta i kombination med att våra telefonvärvare blev permitterade har påverkat möjligheten att rekrytera nya medlemmar, se mer om det nedan under Värkning av nya medlemmar.

Under våren 2020 larmades om en stor risk för brist på ekologiskt proteinfoder till mjölkkor, grisar och höns på grund av störningar i handeln och import till Sverige. Diskussioner fördes i branschen och med myndigheter samt KRAV om eventuella dispenser för att komplettera med konventionellt foder, men det behövdes aldrig. Dock har foderpriserna, främst på proteinfoder, skjutit i höjden

på grund av den minskade råvarutillgången. Höga foderpriser i kombination med låga priser till bonden på så gott som alla ekologiska animalier gör att vi nu har en situation med mycket pressad ekonomi, inte minst för de ekologiska mjölkbönderna.

KOMMUNIKATION

Under året har kommunikationsgruppen bestått av Märta Jansdotter, Ulrika Brydning och Elin Rydström samt Ida Lind, Niclas Åkeson från kansliet. Med ny kompetens in i kommunikatörsrollen har flera satsningar gjorts för att bättre nå ut, inte minst i sociala medier. Föreningen har under 2020 startat upp ett nytt instagram-konto, som har fått ca 700 följare. Även på Facebook har vi nått ut till betydligt fler, inte minst tack vare att föreningen för första gången haft kontinuerliga annonser som ökat kännedom och igenkänning om föreningen hos lantbrukare och potentiella nya medlemmar. Under året har vi fortsatt samarbetet med tidningen Ekoweb, där vi har en stående annonsplats för att synas.

Lantbruksmässorna som vi planerat att delta på - Slätte ekodag, Borgeby fältdagar, Brunnby och Elmia, blev alla inställda.

Ekologiska Lantbruksbarometern lanserades för andra året i rad, i år digitalt med pressrelease. Det är en Sifo-undersökning med 500 ekobönder om konjunkturen och stämningen i branschen och togs fram i samarbete med Organic Sweden.

Föreningen har också jobbat aktivt med att stärka upp närvaron i lokala tidningar genom att kansliet har stöttat medlemmar som velat skicka in

insändare och debattartiklar. Tack vare 18 pressmeddelanden har även föreningens arbete lyfts i annan media, till exempel SVT Nyheter, P4, Dagens Industri och i lantbrukspressen.

Föreningen har också bidragit med kunskap och material till EPOKs webbplats ekofakta.se som lanserades i juni 2020.

EKO-september.

Inför EKO-september utbildade föreningen 20 lantbrukare från hela landet. Dessa eko-ambassadörer har anordnat aktiviteter inom EKO-september som bland annat Öppen gård, Dinner in the field och Kurs hos ekobonde. På grund av pandemin blev de fysiska evenemangen anpassade för att för att fortfarande kunna genomföras. Gemensamt för alla evenemang var att fokus låg på att positivt förmedla värdet av att köpa ekologisk mat. Totalt blev det 41 fysiska event där konsumenter fick träffa ekobönder och lära sig mer om de mervärden ekoproduktionen ger. Runt om i landet har också gårdsbutiker skyltats upp med material från kampanjer och i Värmland genomfördes 6 "Bonde i butik" där lokala ekobönder visade upp sina produkter. Vi har beräknat att minst 3000 konsumenter har mött en ekobonde under eko-september, men det är en svår siffra att räkna på.

Totalt sett bidrog många fler butiker och varumärken i kampanjen än tidigare år. I fem pilotbutiker butiker mättes försäljningen av fem ekologiska produkter under kampanjen. I snitt ökade försäljningen med 50 procent.

Populär medlemstidning.

Under 2020 kom vår medlemstidning Ekologiskt lantbruk ut sju gånger, fyra på

våren och tre på hösten. Tidningen fortsätter att vara uppskattad med sin kombination av intressanta ämnen och sitt fina utseende. Granskande reportage varvas med gårdsreportage och marknadsöversikter av olika slag.

Föreningens samarbete med Publishing Farm (Niclas Åkeson och Berit Metlid) som gör tidningen har fördjupats de senaste åren. Utöver tidningsproduktionen har Publishing Farm också varit involverade i föreningens kommunikationsgrupp och övriga arbete, främst inom strategisk kommunikation i pågående projekt inom Åtgärdsplanen för eko - särskilt marknadsanalyser samt skrivande av klimatrapporten, och löpande med medlemsvärvning, eventplanering m.m.

FÖRENINGsutveckling och VÄRVNING

Under året har medlemsgruppen bestått av Ida Lind, Niclas Åkeson, Lisa Schneider, Mariana Wester och Jenny Granefelt.

Distrikten skiljer sig mycket i fråga om hur aktiv verksamhet som bedrivs. Det föreningsutvecklande arbetet inriktas därför på att stötta och informera för att inspirera och hjälpa till med allt från att arrangera olika event, värva medlemmar och bistå i regionalpolitiskt påverkansarbete. Under vintern 2020 rekryterades en ny föreningsutvecklare på 75 % för att stärka upp detta arbete mer.

Under hösten 2020 arrangerade riksstyrelsen och kansliet också en särskild träff för aktiva i distriktens styrelser, digitalt denna gång, och cirka

50–60 deltagare från ca 15 distrikt deltog.

Årets stämma.

Ekodagarna 2020 arrangerades i Dalarna i början på mars. Inledningstalare var Helen Browning, inbjuden från Soil Association i Storbritannien, och temadagen arrangerades i branschvisa grupper för att fördjupa sig inom olika produktionsgrenar. Ett fokus i alla grupper var marknadsläget och hur vi tillsammans kan arbeta för förbättring. Studieresan dag 1 blev inte mindre än tre olika resor runt om i Dalarna. Under festmiddagen delades priset ut för årets ekoböndernas ekobonde och gick till Håkan Carlborg, Uppland. Dag 3 var föreningens riksstämma för medlemmar och ombud från hela landet där Jenny Granefelt från Jönköping valdes in till ny styrelseledamot och bla. Anders Östlund avtackades. Stämmouttalandet lydde: Inför ersättning för den ekologiska vallen!

Värkning av nya medlemmar.

Under året har värkningsarbetet med hjälp av telemarketing fortsatt och utfallet har varit godtagbart, med tanke på rådande läge. Pandemin gjorde att telemarketing-värvarna upplevde en tveksamhet hos potentiella medlemmar och de blev själva tillåtna i slutet på våren. Det, tillsammans med sjukskrivningar, gjorde att telemarketing-värvarna inte kunnat arbeta lika mycket som tidigare år. Sommaren och höstens lantbruksmässor brukar också vara viktiga värvtillfällen, som i år ställdes in.

Medlemsantalet i föreningen var i slutet av året ca 20 medlemmar färre än ett år tidigare, totalt 1448, varav 228 familjemedlemmar. Detta delvis på grund av inställda fältmässor och delvis

på grund av att telefonvärvarna blev tillåtna och tvingades lägga mindre tid på värningen i år.

När föreningen fick veta att telemarketingvärvarna blivit tillåtna valde medlemsgruppen i styrelsen och kansliet att satsa på fler typer av värkning. Det resulterade i att två sommar-värvarare anställdes som ett sätt att testa egen, så kallad "in-house" värkning. Resultatet var blandat och slutsatsen är att det är lättare att återvärva än att värva helt nya medlemmar och det är svårt för en nyanställd att få tillräcklig kunskap om föreningen för att lyckas med värningen. Därför valde föreningen att anställa en återvärvarare, Emelie Sundin, på deltid under hösten. Hon har erfarenhet av föreningen sedan innan och det blev ett lyckat projekt där 20 medlemmar återvärvades på kort tid. Parallellt med det har medlemsgruppen tagit fram en ny strategi för medlemsvärkning som ska implementeras under 2021. På så sätt hoppas vi kunna vända den negativa trenden.

Under året har vi även utvecklat nytt värkningsmaterial såsom en broschyr och ett vykort, som har skickats ut tillsammans med fakturor. Förutom detta har även ett utskick av tidningen gått till alla KRAV-bönder tillsammans med information om föreningen.

STYRELSE OCH PERSONAL

Under det gångna året har Ekologiska Lantbrukarnas riksstyrelse haft 10 möten varav alla efter mars på distans. Styrelsen har bestått av 8 ledamöter, och utsett ett arbetsutskott som består av Anders Lunneryd ordförande, Märta Jansdotter vice ordförande, Marcus

Lundmark och Jenny Granefelt. Övriga styrelseledamöter är Anders Jonört, Lisa Schneider, Ulrika Brydning och Elin Rydström.

Kansliet hade under 2020 tre heltidsanställda första halvåret, sedan två på heltid och 7-8 deltidsanställda och konsulter som arbetar med olika avgränsade frågor eller projekt.

Branschsamarbeten i Sverige och internationellt.

Ekologiska Lantbrukarna samarbetar mycket med LRF för att utbyta kunskap och erfarenhet och sträva efter att samverka i frågor rörande den ekologiska produktionen i Sverige. Kansliet har även kontor på Franzégatan i Stockholm i LRF:s lokaler. Ekologiska Lantbrukarna har även ett löpande nära samarbete med KRAV. En kontorsplats utnyttjas hos KRAV någon dag i veckan och avstämning med KRAVs lantbruksgrupp och ledning sker regelbundet. Vi är också fortsatt medlemmar i Organic Sweden och hade under 2020 ett aktivt och nära samarbete i det gemensamma arbetet med EKO-september, den Ekologiska Lantbruksbarometern samt avstämningar i strategiska frågor.

Internationellt är vi medlemmar i IFOAM och IFOAM OE. Under 2020 har det varit två digitala IFOAM OE Council meeting (rådsmöten) mest gällande frågor om nya eko förordningen. Företrädare för Ekologiska Lantbrukarna var även aktiva i den stora digitala eko-konferensen som arrangerades i samband med IFOAM OEs årsmöte i juli. Till årsmötet var vi drivande med en motion om att möjliggöra arvoden till styrelseledamöter så att även representanter från mindre väl bemedlade organisationer ska kunna ta

uppdrag i IFOAM OEs styrelse. Även i undergruppen IFOAM OE Farmers Group har arbetet fortsatt med aktuella frågor, främst angående förhandlingsarbetet i nya CAP.

MARKNAD

Det övergripande målet med projektet är dels att underlätta för ekologiska producenter i Sverige att sätta pris på sina produkter på kort sikt, och dels att ta välgrundade strategiska beslut som bidrar till lönsamhet och långsiktighet i utvecklingen av hela det svenska ekologiska lantbruket. Projektet drevs under 2018-2020 och finansieras i sin helhet av medel från Jordbruksverket. Under början av 2021 förväntas ytterligare medel för tre år till utlysas, vilka vi ska söka för att utveckla våra analyser och bygga upp starkare branschvist arbete. Under året har en rad publikationer släpps, priser samlats in och kampanjer genomförts.

- Ekobondens marknadsrapport
- Svenskt ekoindex - kvartalsvisa analyser om försäljningen av ekologisk mat med svenska råvaror, som också gör en jämförelse med råvarupriset till bonden.
- Ekobondens priser har publicerats för spannmål kvartal 1, nötkött kvartal 3, samt för direktförsäljning till konsument på potatis, morötter, ägg, honung samt styckdetaljer av nötkött och lamm.

Totalt har ett hundratal medlemmar deltagit i prispaneler för att rapportera in aktuella priser, som sedan sammanställs och publicerats i

marknadsnytt, på hemsidan och i tidningen Ekologiskt Lantbruk.

PÅVERKAN, POLITIK OCH REGLER

Arbetsgruppen för påverkansarbete i politik och regelfrågor har under 2020 bestått av Marcus Lundmark, Anders Lunneryd och Jenny Granefelt från styrelsen samt som extra reurspersoner Pär Lindqvist och Marianne Schönning. Sammankallande från kansliet var Sofia Sollén-Norrlin (jordbrukspolitik) och Josefine Johansson Zuaxu (regelfrågor).

2020 var ett intensivt år när det gäller EU:s jordbrukspolitik. Företrädare för Ekologiska Lantbrukarna har deltagit på i snitt ett officiellt möte i månaden med myndigheter, politiker och bransch för att arbeta fram en strategisk plan för Sverige, dvs de konkreta stöd och ersättningar som EU:s jordbrukspolitik ska innebära i Sverige.

Mycket påverkan sker också i informell dialog med samarbetsorganisationer inom branschen, möten, mejl och samtal med tjänstepersoner och politiker.

Vi har i dessa sammanhang verkat för:

- En ersättning för ekologisk produktion som också innefattar en del av vallen på något sätt (i enlighet med stämmouttalande)
- Förbättringar i kompensationsstödet för att minska risken för tröskeeffekter vid ändring av djurantal, till exempel på grund av minskad fodertillgång pga. torka eller annat.
- Förenkla genom att ta bort

omställningsstödet och ge ekostöd från år 1, helst som ettårigt eco-scheme.

- En generellt fortsatt hög ambition och finansiering för ökade miljö- och klimatersättningar hellre än passiva stöd.

Vi har under året uppnått:

- I höstbudgeten 2020 kom besked om finansiering för att ersätta även vallen i ekologisk produktion, redan från år 2022! Utformningen av detta är fortfarande under diskussion och beredning.
- Ekoersättningen är en självklar del av ett paket av miljöåtgärder även i kommande 7 år av jordbrukspolitik efter 2022. Förslag om att ta bort omställningsstöd och göra eko till eco-scheme, ettårig miljöersättning, utreds av Jordbruksverket och ligger på bordet inför 2021 till departement och regering.

Fortsatt finansiering.

Strax före jul 2019 kom

Livsmedelsstrategins handlingsplan 2, helt utan finansiering för Åtgärdsplan eko som haft finansiering 2018–2020 ut. Under 2020 var Ekologiska Lantbrukarna tillsammans med Organic Sweden de drivande i att föra dialog om fortsatt finansiering med politiker, tjänstepersoner på näringsdepartementet m.fl. Detta gav resultat när regeringen och samarbetspartierna i höstbudgeten anslög 75 miljoner kronor till åren 2021–2023 för åtgärdsplanen. Detta innebär konkreta satsningar för att öka

konsumtion, förädling och efterfrågan på olika sätt för svensk ekologisk mat!

Regelarbete.

Ekologiska Lantbrukarna är ständigt aktiva med att svara på förslag på nya formuleringar till nya EU-regler för ekologisk produktion, vissa förslag kan få stora konsekvenser för ekologiskt lantbruk framöver. Ekologiska Lantbrukarna har under 2020 varit aktiva i Jordbruksverkets referensgrupp för ekologisk produktion samt påverkat via IFOAM OE och dess "Regulation Task force" (expertgrupp), för att förbättra påverkansarbetet med hjälp av andra medlemsländer inom EU.

Föreningen stärkte arbetet med Nationella Riktlinjer för ekologisk produktion - den svenska tolkningen av EU:s ekoregler - under 2020, genom att Josefine Johansson Zuazu tog över projektledarrollen för Nationella Riktlinjer och gick med det upp i arbetstid för föreningen.

Vi har även medverkat med synpunkter inom KRAV:s regelöversyner, där både nya slaktregler, regler för växtodling, samt klimatregler diskuterades och antogs under våren 2020. Förslag diskuteras även om att förtydliga mer vad som är EU-eko resp. KRAV:s regler, vilket gör det än mer aktuellt att få den svenska regeltolkningen inom Nationella Riktlinjer starkare och effektivare än tidigare.

MILJÖ- OCH KLIMATSATSNINGAR

På stämman i Dalarna 2020 antogs en motion med målet att: "Ekologiska Lantbrukarna startar en framtidsdebatt i

hela organisationen; om vad vi vill och vart vi är på väg". Därför har en arbetsgrupp i styrelsen tillsammans med kansliet arbetat fram en process för hur framtidsdebatten ska initieras. Den inleddes med att det skapades en bred enkät till hela branschen med frågor om hur ekolantbruket kan utvecklas. Enkäten var baserad på påståenden och ca 600 lantbrukare samt ca 60 övriga branschaktörer deltog. Dessa svar har sedan sammanställts och kommer presenteras för medlemmarna i tidningen och under distriktens årsmöten. Förhoppningen är att det ska leda till en strategisk vision för det ekologiska lantbruket som kan antas av stämman.

Lantbruket och klimatet - ett helhetsgrepp.

Föreningen har under året stärkt sitt arbete med inom området klimat och miljö genom att ta fram en rapport om lantbrukets klimatpåverkan. Det är en gedigen forskningssammanställning som går igenom hela lantbrukets klimatpåverkan, både ur ett svenskt perspektiv och internationellt, samt ekolantbrukets bidrag. Rapporten har legat till grund för ett flertal utbildningstillfällen där lantbrukare och rådgivare har fått lära sig mer om lantbrukets klimatpåverkan och vad man kan göra på gårdsnivå för att minska utsläppen. Föreningen har även tagit fram en studieguide och föreläsningmaterial för att underlätta för självstudier och göra rapporten mer tillgänglig. Då alla fysiska evenemang har blivit inställda under året valde vi att även satsa på flera filmer om rapportens innehåll, dessa är fortfarande under produktion.

Årsbokslut
för
Ekologiska Lantbrukarna i Sverige

832800-7839

Räkenskapsåret

2020

BILAGA 6B

Ekologiska Lantbrukarna i Sverige
Org.nr 832800-7839

1 (5)

Resultaträkning	Not	2020-01-01 -2020-12-31	2019-01-01 -2019-12-31
Verksamhetsintäkter			
Medlemsintäkter		501 402	490 581
Serviceintäkter		2 005 642	2 151 371
Gåvor		0	155 600
Sålda tjänster		1 006 819	1 121 289
Bidrag		3 035 224	3 361 559
Summa verksamhetsintäkter		6 549 087	7 280 400
Verksamhetskostnader			
Köpta tjänster		-3 600 787	-3 474 005
Övriga externa kostnader		-984 923	-1 690 160
Personalkostnader		-1 992 663	-2 097 846
Summa verksamhetskostnader		-6 578 373	-7 262 011
Verksamhets resultat		-29 286	18 389
Finansiella poster			
Övriga ränteintäkter och liknande resultatposter		885	0
Räntekostnader och liknande resultatposter		-8 094	-4 526
Summa finansiella poster		-7 209	-4 526
Resultat efter finansiella poster		-36 495	13 863
Årets resultat		-36 495	13 863

BILAGA 6B

Ekologiska Lantbrukarna i Sverige
Org.nr 832800-7839

2 (5)

Balansräkning	Not	2020-12-31	2019-12-31
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar			
<i>Materiella anläggningstillgångar</i>			
Maskiner och andra tekniska anläggningar		15 616	0
Summa materiella anläggningstillgångar		15 616	0
<i>Finansiella anläggningstillgångar</i>			
Andra långfristiga värdepappersinnehav		30 000	30 000
Summa finansiella anläggningstillgångar		30 000	30 000
Summa anläggningstillgångar		45 616	30 000
Omsättningstillgångar			
<i>Kortfristiga fordringar</i>			
Kundfordringar		505 577	454 784
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter		216 481	424 612
Summa kortfristiga fordringar		722 058	879 396
<i>Kassa och bank</i>			
Kassa och bank		1 485 213	2 470 764
Summa kassa och bank		1 485 213	2 470 764
Summa omsättningstillgångar		2 207 271	3 350 160
SUMMA TILLGÅNGAR		2 252 887	3 380 160

BILAGA 6B

Ekologiska Lantbrukarna i Sverige
Org.nr 832800-7839

3 (5)

Balansräkning	Not	2020-12-31	2019-12-31
EGET KAPITAL OCH SKULDER			
Eget kapital	2		
Ingående eget kapital		-190 480	-204 342
Årets resultat		-36 495	13 863
Eget kapital vid årets utgång		-226 975	-190 479
Kortfristiga skulder			
Leverantörsskulder		437 545	793 102
Skatteskulder		50 168	70 707
Övriga skulder		428 715	756 043
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter		1 563 434	1 950 787
Summa kortfristiga skulder		2 479 862	3 570 639
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		2 252 887	3 380 160

Ekologiska Lantbrukarna i Sverige
Org.nr 832800-7839

4 (5)

Noter

Not 1 Redovisningsprinciper

Allmänna upplysningar

Årsboksutet upprättas i enlighet med Bokföringsnämndens allmänna råd (BFNAR 2017:3) om årsboksut.

Not 2 Förändring av eget kapital

	Balanserat resultat	Ändamålsbest medel	Årets resultat	Totalt
Belopp vid årets ingång	-444 698	240 355	13 863	-190 480
Disposition av föregående års resultat:	13 863		-13 863	0
Årets resultat			-36 495	-36 495
Belopp vid årets utgång	-430 835	240 355	-36 495	-226 975

Nyköping 2021-02-

Anders Lunneryd
Ordförande

Elin Rydström

Ulrika Brydning

Märta Jansdotter Augirre

Anders Jonört

Lisa Schneider

Marcus Lundmark

Jenny Granefelt

Ekologiska Lantbrukarna i Sverige
Org.nr 832800-7839

5 (5)

Vår revisionsberättelse har lämnats 2021-02-

Bengt-Åke Karlsson
Revisor

Bodil Kolsbo
Revisor

Anne-Louise Palm
Auktoriserad revisor

RESULTAT PER 31 DEC 2020**JÄMFÖRT MED BUDGET OCH FÖREGÅENDE ÅR****INTÄKTER**

	Utfall 2018	Utfall 2019	Budget 2020	Utfall 2020
Tot. medl. intäkter	2 323 509	2 641 951	2 932 566	2 507 047 ¹
Anslag/projekt	1 029 099	3 147 839	2 109 900	2 935 262 ²
Sponsring	89 000	155 600	200 000	177 560
Partnerskap KRAV	150 000		220 000	220 000
Annonsintäkter	5 000	34 038	20 000	
Fodertipset	300 000		80 000	80 000
Försäljning tjänster	272 190	786 631	774 800	342 285 ³
Deltagaravgifter	342 990	245 083	200 000	186 678
Ej utnyttjade distriktsavg + nedlagt distrikt	20 000			
Summa intäkter	4 531 788	7 011 142	6 537 266	6 448 832

Se kostnader på nästa sida.

¹ Lägre frekvens på värvningen av flera orsaker 2020. Delvis pga permitterade värvare och osäkrare tider i och med pandemin.

² På grund av ny bedömning från Skatteverket avseende moms i några av föreningens projekt flyttades en del intäkt från gemensamma projekt med Organic Sweden från Försäljning av tjänst till rekvisering av projektmedel.

³ Av samma anledning som not 2 så minskade intäkten från sålda tjänster, motsvarande intäktsökning syns alltså som rekviserade projektmedel under rubriken Anslag/projekt.

RESULTAT PER 31 DEC 2020**JÄMFÖRT MED BUDGET OCH FÖREGÅENDE ÅR****KOSTNADER**

	Utfall 2018	Utfall 2019	Budget 2020	Utfall 2020
Tidningen	421 834	588 720	600 000	506 260 ¹
Kostnad medlemsvärkning	52 607	287 493	400 000	155 146 ²
Kostnad för kontor inkl. telefon	33 129	128 963	160 000	273 400 ³
Möteskostnader inkl kost o logi	531 277	502 760	400 000	269 731
Kommunikation, mässor och reklam	201 744	259 809	350 000	200 468
Portokostnader	29 160	27 357	50 000	62 284
Redovisningstjänster och IT-tjänster	177 509	211 533	200 000	140 053
Medlemskap i organisationer	44 271	52 615	50 000	59 082
Övriga externa kostnader	41 100	4 840	10 000	0
Löner	1 265 192	1 249 755	1 200 000	1 184 751
Arvoden, styrelsen	146 591	117 477	150 000	201 218 ⁴
Resor och Bilersättningar	15 680	167 513	170 000	17 250
Sociala avgifter	501 277	617 282	600 000	481 164
Övriga personalkostnader	179 270	0	25 000	8 236
Solmacc -slutredovisning	0	177 093	55 000	60 647
Räntekostnader		4 526	5 000	7 207
Summa Kostnader	4 489 969	6 997 279	6 425 000	6 485 328
Resultat	41 819	13 863	112 266	-36 496

¹ Detta motsvarar normal nivå på kostnad för tidningen med aktuellt medlemsantal. Ett nummer från 2018 betalades på 2019 vilket förklarar skillnaden jämfört med de två föregående åren.

² När färre medlemmar värvas kostar också värvarna mindre.

³ Kontors och telefonkostnaderna har ökat av två anledningar 2020:

- Något mer kontorsmaterial har behövt köpas in för att garantera anställda en bra hemmakontorsmiljö i pandemin.
- Största anledningen är dock uppdaterade avtal med LRF om nya lokaler, ca 70 000 kr av detta har dock också kunnat faktureras LRF inom ramen för vårt samarbete, och syns som intäkt under Försäljning tjänster.

⁴ Ca 70 000 av detta är arvoden till lantbrukare som EKO-ambassadörer inom projekt, resten är styrelsen.

REVISIONSBERÄTTELSE

Revisionsberättelse

Till föreningsstämman i Ekologiska Lantbrukarna i Sverige organisations nr 832800-7839

Vi har granskat årsredovisningen och bokföringen samt styrelsens förvaltning i Ekologiska Lantbrukarna i Sverige för räkenskapsåret 2020. Det är styrelsen som har ansvaret för räkenskapshandlingarna och förvaltningen och att god redovisningssed tillämpas vid upprättandet av årsredovisningen. Vårt ansvar är att uttala oss om årsredovisningen och förvaltningen på grundval av vår revision.

Revisionen har utförts i enlighet med god revisionssed i Sverige. Det innebär att vi planerat och genomfört revisionen för att med hög men inte absolut säkerhet försäkra oss om att årsredovisningen inte innehåller väsentliga felaktigheter. Som underlag för vårt uttalande om ansvarsfrihet har vi granskat väsentliga beslut, åtgärder och förhållanden i föreningen. Vi anser att vår revision ger oss rimlig grund för våra uttalanden nedan.

Årsredovisningen har upprättats i enlighet med gällande lagstiftning och ger en rättvisande bild av föreningens resultat och ställning i enlighet med god redovisningssed i Sverige. Vi tillstyrker att föreningsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen för föreningen och beviljar styrelsens ledamöter ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Nyköping den 2 februari 2021

Bodil Kolsbo

Bengt-Åke Karlsson

FASTSTÄLLANDE AV ARVODEN

Valberednings förslag

Valberedningen föreslår oförändrade principer, dvs att styrelsen själv har rätt att besluta om styrelsearvoden upp till den norm LRF tillämpar. Kostnads- och reseersättning skall utgå mot kvitto eller räkning. Förutom dessa ersättningar skall föreningens ordförande ersättas med upp till ett basbelopp.

VAL AV FÖRBUNDETS STYRELSE

Valberednings förslag

Valberedningen föreslår antalet ledamöter till 9 st.

Valberedningen föreslår stämman att till ordförande i Ekologiska Lantbrukarna på 1 år välja:

Erika Olsson, Tystberga

Till övriga ledamöter i styrelsen föreslår valberedningen val av:

Ivar Nilsson, Falkenberg (nyval, 2 år)

Lisa Schneider, Fjugesta (omval, 2 år).

Marcus Lundmark, Kristianstad (omval, 2 år).

Elin Rydström, Lövön (omval, 2 år).

Märta Jansdotter, Uddevalla (omval, 2 år).

Valda på förra årets stämma med 1 år kvar:

Jenny Granefelt, Jönköping

Ulrika Brydning, Stockholm

Anders Jonört, Flarken

PRESENTATION AV KANDIDATER

Erika Olsson

Erika Olsson är nominerad till ordförande och driver tillsammans med sin man Torbjörn Onsberga gård, en KRAV-certifierad kretsloppsgård med spannmålsodling, 100 tackor, 40 dikor och ett 70-tal grisar. Köttet säljs till restaurang och privatpersoner och gården har sedan start fört en tät dialog med sina kunder via sociala media och studiebesök bland djuren. Vi frågade Erika hur hon ser på sin nominering:

”Att få möjligheten att vara med och driva utveckling inom Ekologiska Lantbrukarna är en utmaning som bara inte går att tacka nej till. Jag tycker att Ekologiska Lantbrukarna är en vital förening med en tydlig och viktig röst i debatten”

Vid sidan av gården är Erika verksam som konsult inom föreningsutveckling och projektledning och har under många år varit verksam i Studieförbundet Vuxenskolan som anställd och förtroendevald. Utöver det är hon även ordförande för Sörmlands Matkluster, ingår i Eldrimners branschråd för gårdsslakt och charkuteri

och har tidigare varit styrelseledamot för Exceptionell Råvara. Hon är med andra ord mer än välbekant med föreningsliv och allt vad det innebär.

Ivar Nilsson

Valberedningen föreslår Ivar Nilsson som ledamot till riksstyrelsen. Ivar Nilsson är grönsaksbonde och driver KRAV-certifierade Tånga gård i Halland tillsammans med sina föräldrar. Gården har ca 55 ha effektiv odlingsyta och ca 30 ha gröngödsling. Hälften av alla grönsaker packas på gården och säljs via bland annat reko-ring, självplock och i den egna butiken.

Ivar har tidigare varit engagerad i den lokala LRF-föreningen och sitter i Hushållningssällskapets Hallands fullmäktige. Vi frågade Ivar hur han ser på sin nominering:

”Jag ser fram emot att få bidra med mina kunskaper om grönsaksodling! Det känns viktigt att få vara med och verka för ekobranschen och ren mat som producerats utan kemikalier”

VAL AV REVISORER OCH DERAS SUPPLEANTER

Valberednings förslag

Auktoriserad revisor anlitad av föreningen är Ann-Louise Palm, PWC, auktoriserad revisor.

Ersättare:

Elin Karlsson, PWC, auktoriserad revisor.

Valberedningen föreslår stämman att till föreningsrevisorer utse:

Bengt-Åke Karlsson, Motala (omval).

Bodil Kolsbo, Mjölby (omval).

Samt att till revisorssuppleant utse:
Camilla Strandman, Östhammar (omval).

VAL AV VALBEREDNING TILL NÄSTA STÄMMA

2020 års valberedning har bestått av:

Per Fredriksson, Skaraborg
(sammankallande).

Jessica Hermansson, Gotland.

Peter Nilsson, Skåne.

Hans Häggkvist, Medelpad-
Ångermanland.

Pär Lindqvist, Uppland.

FASTSTÄLLANDE AV FÖRBUNDETS MEDLEMSAVGIFTER 2022

Styrelsens föreslår stämman

att bibehålla medlemsavgifterna på samma nivå som idag, vilket innebär:

Omsättning under 250 000 kr	Medlemsavgift 400 kr Serviceavgift 850 kr
Omsättning 250 000 kr – 1 milj kr	Medlemsavgift 400 kr Serviceavgift 1 800 kr
Omsättning 1 milj kr – 2 milj kr	Medlemsavgift 400 kr Serviceavgift 2 400 kr
Omsättning 2 milj kr – 3 milj kr	Medlemsavgift 400 kr Serviceavgift 3 100 kr
Omsättning 3 milj kr – 4 milj kr	Medlemsavgift 400 kr Serviceavgift 3 800 kr
Omsättning mer än 4 milj kr	Medlemsavgift 400 kr Serviceavgift 5 200 kr
Familjemedlem (får ingen tidning)	Medlemsavgift 200 kr
Medlem som inte är lantbrukare	Medlemsavgift 800 kr

Serviceavgift + moms. Vid beräkning av omsättningen tas inte omsättning i skog och övrig verksamhet med.

För varje medlem betalas 100 kr till distriktsförening.

För varje familjemedlem betalas 50 kr till distriktsföreningen.

Verksamhetsplan 2021

Ekologiska Lantbrukarnas verksamhetsplan handlar ytterst om att nå målen för föreningens långsiktiga strategi om en större och starkare förening i hela landet till 2025.

Strategi 2025

Vår roll

Vi driver utvecklingen för framtidens lantbruk, livskraftig matproduktion och en frisk natur.

Vision

Ekologiska Lantbrukarna är ekobondens självklara förening och samlar *minst hälften* av landets aktiva ekolantbrukare.

NULÄGESBESKRIVNING

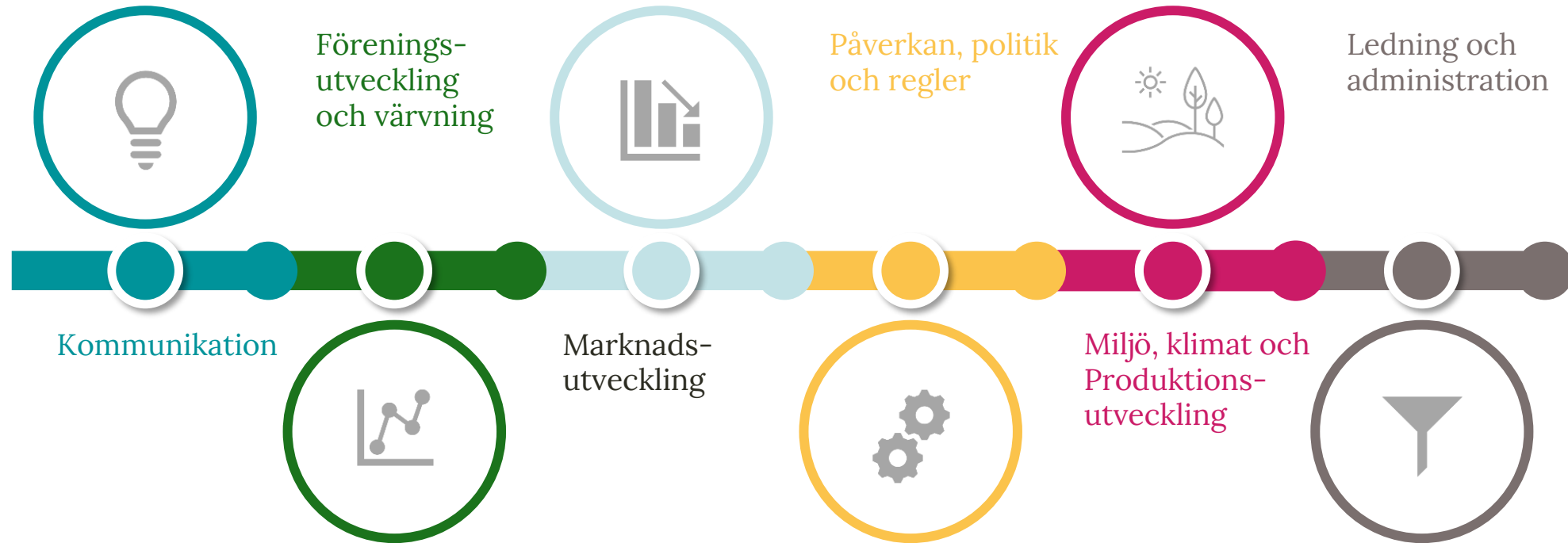
Ekologiska Lantbrukarna utgör en tydlig, självständig och framsynt lantbruksröst i branschen och står inför 2021 starkare än på länge efter att flera organisatoriska förändringar landat. Grundläggande medlemsintäkter kunnat bygga upp en stabil bas av kompetens och kraft på kansliet. Detta behövs mer än någonsin när vi närmar oss ett år där kommande års jordbrukspolitik ska förhandlas klart i Sverige, där nya EU-regler ska tolkas för våra förhållanden till 1 januari 2022 och där marknadens aktörer och den allmänna opinionen sviktar i sitt intresse för svenskt ekolantbruk.

Marknadsläget för svensk ekomat ser djupt problematiskt ut ur lantbrukarperspektiv. Samtidigt går vi mot ett skifte i jordbrukspolitiken. Ekologiska Lantbrukarna har här blivit en viktig kraft i branschen både för att driva på för en marknadsutveckling i linje med produktionen och för att utforma miljöersättningar på ett sätt som uppvärderar de samhällstjänster ekolantbrukets metoder skapar. Vår sammantagna analys visar dock att det är stor risk att antalet ekobönder och areal ekologiskt brukad mark kommer minska kommande år. Detta stick i stäv med de politiska mål som nu finns satta både i Sverige och på EU-nivå om att öka andelen ekologiskt brukad mark, som ett sätt att nå relevanta miljömål och minskad sårbarhet.

Vi ser också att det är just svensk ekoråvara på den svenska marknaden som backar. I resten av Europa och världen ökar efterfrågan starkt på ekologiskt, och även här hemma är ekologiskt och KRAV-märkt i sig starka koncept, men ökar främst på importerade produkter av sådant vi inte kan producera i Sverige. Att vända trenden på den svenska ekomarknaden och öka merbetalningen till ekobonden är därför i fokus i marknadsarbetet. Föreningen fortsätter också det strategiska samarbetet med att bygga upp konsumentkampanjen EKO-september i samarbete med Organic Sweden, KRAV m.fl. av marknadens aktörer. Ekologiska Lantbrukarnas regionala närvaro blir allt viktigare i det arbetet, där vi arrangerar kunskapsbyggande möten mellan ekobönder och lokala butiker och/eller politiker och tjänstepersoner ansvariga för lokal offentlig upphandling.

Målet kvarstår att växa i medlemsantal till närmare 2 500 medlemmar till 2025. Verksamheten behöver därför fortsatt fokusera på ett aktivt värningsarbete vilket inkluderar att synas med relevanta medlemsnyttor för ekobönder som inte är medlemmar ännu, och samtidigt engagera och vårda befintliga medlemmar och distrikt.

VERKSAMHETSOMRÅDEN

KOMMUNIKATION

Kommunicera för att växa

Ekologiska Lantbrukarna kan synas och höras mer. Vi gör mycket arbete för ekobonden som håller hög kvalitet, men det är inte alltid det når utanför våra egna led. Därför fortsätter föreningen att satsa mycket på kommunikation under 2021. En särskild kommunikationsplan arbetas fram av kansliet på operativ nivå, här beskrivs de mest centrala delarna vad gäller målsättningar och aktiviteter. Vår kommunikation under året ska vara dels värvande riktat till lantbrukare, och dels stärka bilden av ekomatens mervärden gentemot konsument, inte minst under kampanjmånaden eko-september. Under 2021 ska vi tydligare visa hur mycket lokal och svensk ekologisk mat det finns, och söka nya samarbeten kopplade till de regionala livsmedelsstrategierna. Den nya grafiska profilen och en helt ny hemsida ska lanseras och förankras i hela föreningens arbete.

Prioriterade aktiviteter

- Kommunicera ekomat till konsument
- Lansera ny hemsida
- Införa en ny grafisk profil
- Fortsätta utveckla annonser på sociala media

KOMMUNIKATION

Mål

- Lansera ny hemsida senast till Ekodagarna
- 50 % av kommunikationen ska vara värvande
- 1000 fler följare på ett år FB, 500 + följare på Instagram
- Utveckla verktyg/rutiner för att följa upp räckvidd i sociala medier och ev. tryckt media

FÖRENINGsutveckling och VÄRVNING

Stärkt kansli och digitalisering

Under 2021 stärks kansliet med en nyinrättad tjänst - föreningsutvecklare - för att öka takten i medlemsvärvning och stärka service och engagemang i våra 19 ideella distrikt. På grund av coronakrisen som fortsätter in på 2021 har takten i föreningens digitalisering ökat markant, och våra distriktsårsmöten såväl som Ekodagarna och stämman arrangeras i år så gott som helt digitalt.

Prioriterade aktiviteter

- Införa ett förstärkt löpande arbete för värvning och återvärvning, inklusive engagera distrikten mer i välkommandet av nya medlemmar.
- Höja kompetensen för digital föreningsverksamhet och aktiviteter
- Stärka distrikten och få fart i mindre aktiva distrikt genom en utvecklingsfond

FÖRENINGSGRUPP UTVECKLING OCH VÄRVNING

Mål

- Alla distrikt ska erbjudas möjligheten att arrangera möten och/eller aktiviteter digitalt.
- Digitalt deltagande ska erbjudas på alla riksaktiviteter, även de som är fysiska.
- Återvärvande samtal görs i princip varje vecka
- Minst 3 regionala höstmöten arrangeras av grupper av samverkande distrikt
- Minst en träff eller utbildning för förtroendevalda från hela landet har arrangerats.
- I den mån coronaläget tillåter ska föreningen ha en synlig närvaro med värvning på minst 3 lantbruksmässor.
- Vi värvar 250 nya medlemmar

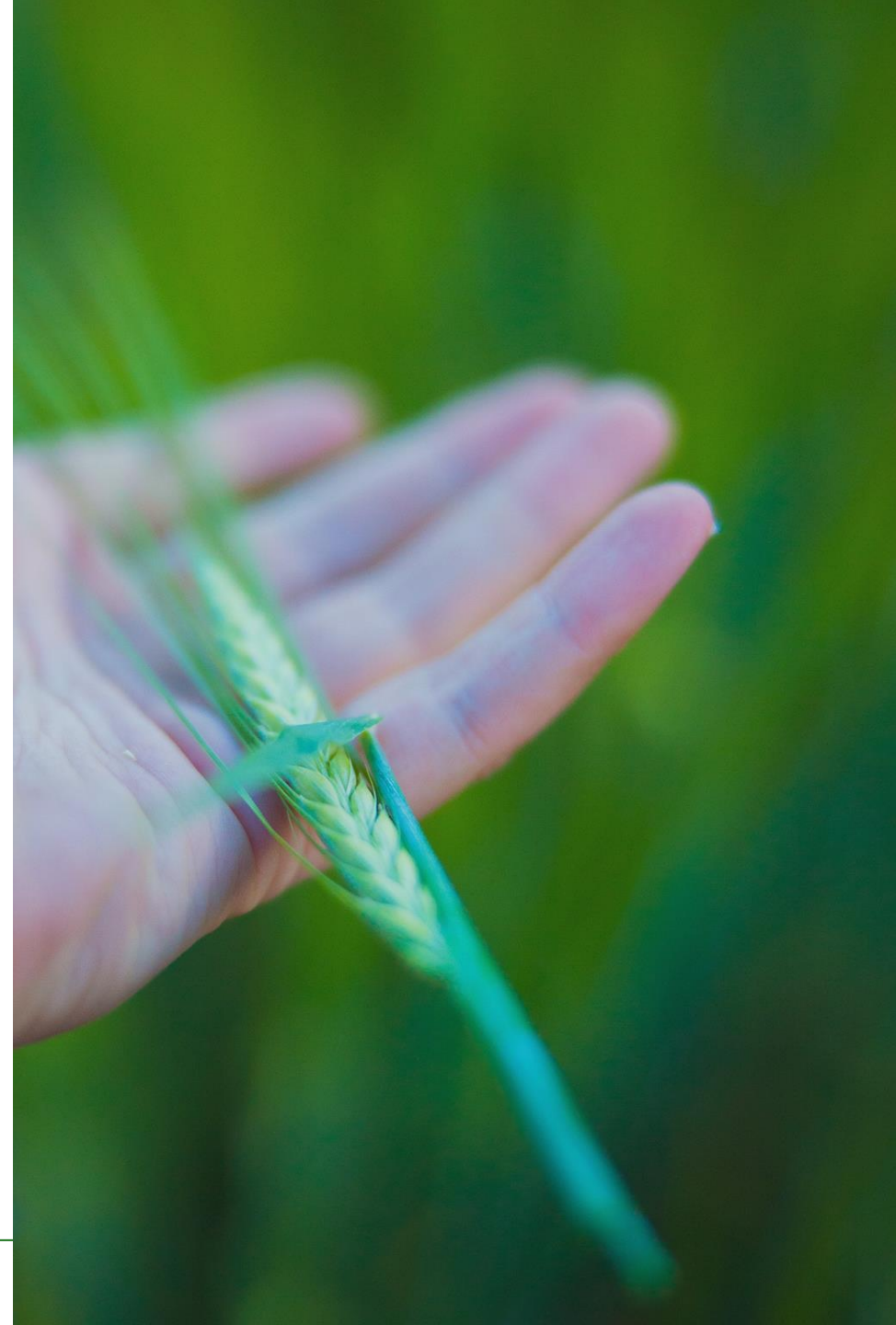
MARKNADSUTVECKLING

Kunskap blir handling

Det övergripande syftet med föreningens arbete med att bevaka, analysera och påverka marknaden är ytterst att ekobonden ska få ut en större del av mervärdet som konsumenten betalar för ekomaten. Detta görs bland annat genom att öka transparensen i prissättning från bondens notering till priset i butik. 2021 ska föreningen stärka det marknadsutvecklande arbetet för olika ekobranscher, för att underifrån påverka de mer specifika ekomarknaderna för våra medlemmar. En särskild satsning görs även på de krisande ekomarknaderna mejeri och frukt- och grönt under året, i samarbete med Organic Sweden.

Prioriterade aktiviteter

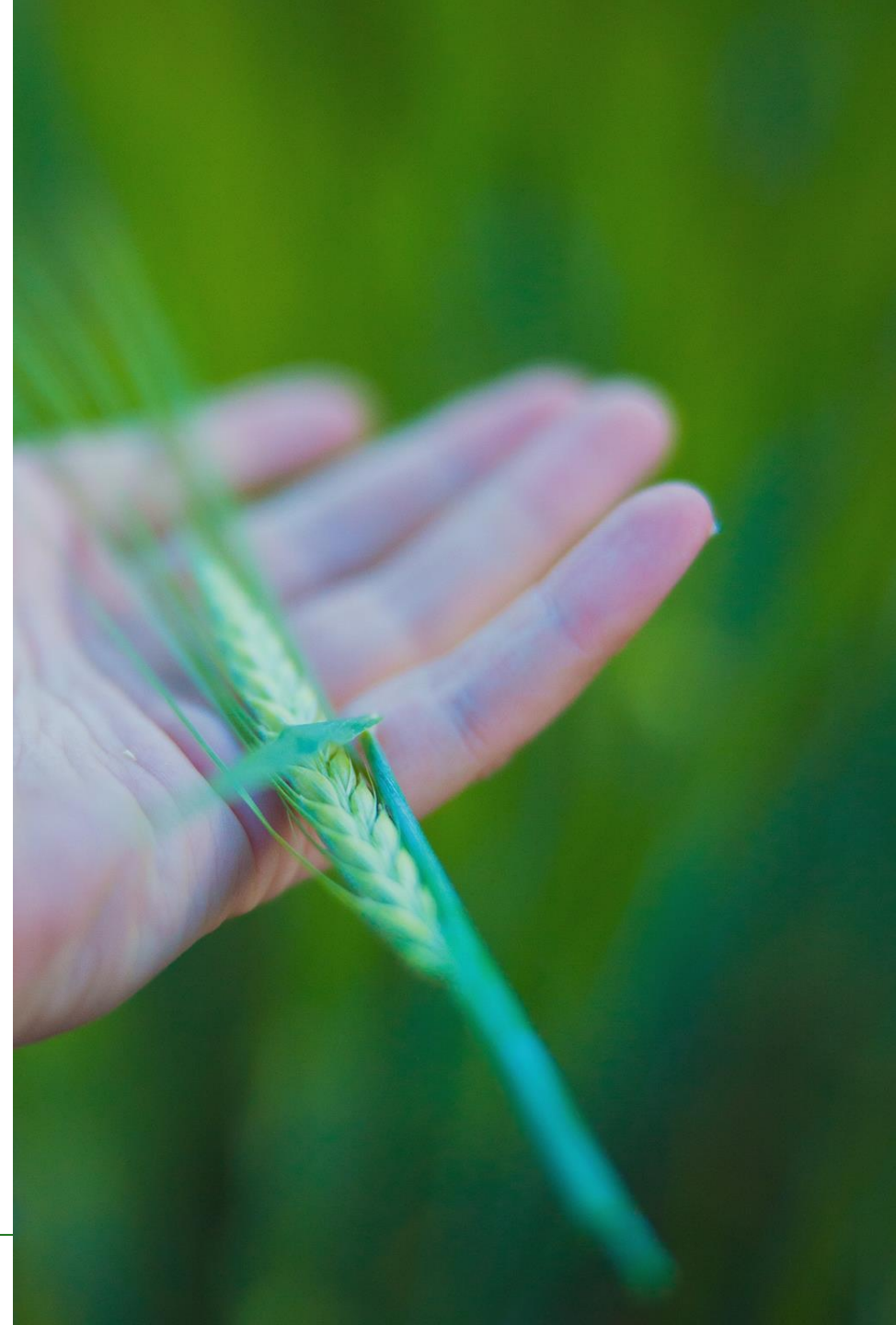
- Stärka de etablerade branschgrupperna för nötkött, spannmål, mjölk och för dialog med andra relevanta branschorganisationer
- Stärka branscharbetet för frukt- och grönt och mejeri, samt utveckla ett marknadsutvecklande arbete för fjäderfä och gris i samarbete med branschföreningen för Ekologisk fjäderfäproduktion samt i fortsatt dialog med KRAV-grisproducenterna i Jord på Trynet.
- Fortsätta med kvartalsvisa analyser, prisinsamling av Ekobondens priser samt marknadsrapporten

MARKNADSUTVECKLING

Mål

- 4 kvartalsvisa rapporter är lanserade och synts med minst 2 artiklar i lantbruksmedia.
- Försäljningen av ekologisk och KRAV-märkt mejeri har stabiliserats eller vänt uppåt i såväl privat handel som i offentliga kök.
- Minst 6 branschgruppsmöten under året
- Minst 2000 personer ska ha tagit del av någon av våra marknadsdata och analyser.

PÅVERKAN, POLITIK OCH REGLER

Ersättningar i CAP och EU-regler

Under 2021 kommer detaljerna i nya jordbrukspolitiken från EU (CAP) och Sveriges strategiska plan att slutförhandlas och arbetas fram. Ekologiska Lantbrukarna har en central roll i att bevaka att ersättningarna för ekologisk produktion och andra relevanta miljöersättningar som betesersättningar, vallstöd m.m. behålls eller utökas och utformas på ett för bonden rimligt sätt.

Under 2020 fick kansliet ökat ansvar för Nationella Riktlinjer och det arbetet kommer fortsätta för att de nya EU-reglerna som träder i kraft 2022 ska tolkas så bra som möjligt för svenska förhållanden.

Prioriterade aktiviteter

- Påverka miljöersättningarna i nya CAP
- Aktivt medverka i EUs och KRAVs regelutveckling
- Tolka de nya EU-reglerna så att de fungerar i Sverige

PÅVERKAN, POLITIK OCH REGLER

Mål

- Skapa en tidsplan och strukturerat samverkansarbete för påverkansarbetet tillsammans med andra organisationer som står föreningen nära
- Driva arbetet med Nationella Riktlinjer, med målet att EU-förordningen som träder i kraft 2022 tolkas på ett sätt så att svenska ekobönder kan fortsätta utan fördyrande eller krångliga förändringar.
- Att ersättningen för ekologisk produktion finns med som en central del i jordbrukspolitiken med en ökad möjlighet att få ersättning även för ekologisk vall.

MILJÖ, KLIMAT OCH PRODUKTIONSUTVECKLING

Ledartröja för ökad hållbarhet

Ett centralt fokus under 2021 kommer vara att arbeta vidare på föreningens visionsarbete och formulera satsningar i form av projekt eller påverkansarbete inför 2022. Det kommer vara viktigt att synkronisera föreningens visioner med övriga visionssatsningar inom branschen, inte minst med övriga aktörer i EKO-Sverige.

Det arbete som gjorts med lantbrukets klimatpåverkan kommer bli en integrerad del av föreningens arbete, och framförallt fortsätter ett arbete in på 2021 med att kommunicera ekolantbrukets lösningar på klimatkrisen.

Prioriterade aktiviteter

- Ta vidare förslag och inspel från visionsenkäten 2020 till målsättningar och konkret arbete. T.ex. initiera utvecklingsåtgärder ihop med bland annat KRAV och marknadsaktörer om hur ekolantbruket kan "höja ribban" inom frivilliga spetskoncept.
- Fortsätt sprida klimatrapportens budskap inom och utanför föreningen.

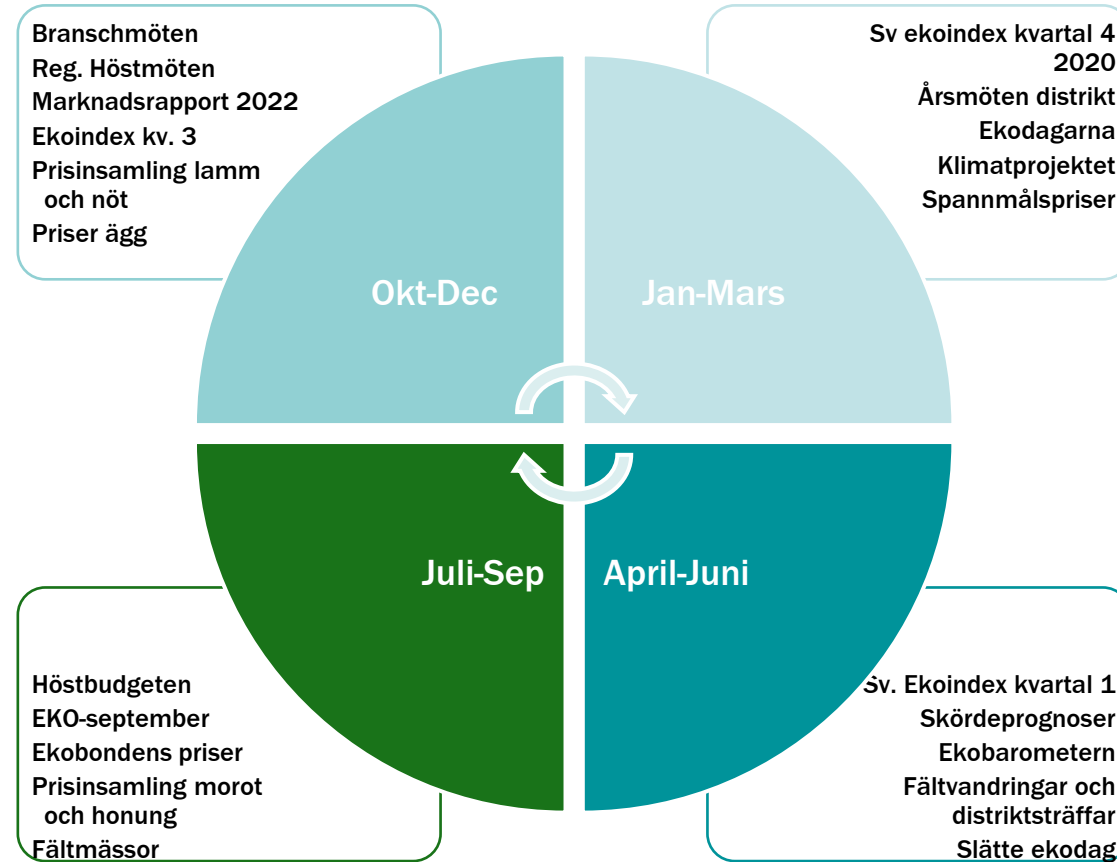
MILJÖ, KLIMAT OCH PRODUKTIONSUTVECKLING

Mål

- Initiera minst ett projekt med KRAV och andra marknadsaktörer om frivilliga spetskoncept
- Lansera film om lantbrukets klimatpåverkan och sprid den
- Göra klimatrapportens innehåll mer tillgängligt på nya hemsidan

ÅRSHJUL AKTIVITETER

BUDGETFÖRSLAG 2021

BILAGA 14B

	Utfall 2019	Utfall 2020	Budget 2021
Intäkter			
Tot medl intäkter	2 641 951	2 507 047	2 650 000
Anslag/projekt	3 147 839	2 935 262	1 145 000
Sponsring	155 600	177 560	70 000
Partnerskap KRAV			220 000
Annonsintäkter	34 038		30 000
Fodertipset partnerskap			80 000
Försäljning tjänster	786 631	642 285	750 000
Deltagaravgifter	245 083	186 678	70 000
Summa intäkter	7 011 142	6 448 832	5 015 000
Kostnader			
Köpta tjänster	2 599 543	2 858 431	1 200 000
Tidningen	588 720	506 260	520 000
Kostnad medlemsvärning	287 493	155 146	200 000
Kostnad för kontor inkl. telefon	128 963	273 400	170 000
Möteskostnader inkl. kost o logi	502 760	269 731	100 000
Kommunikation, mässor och reklam	259 809	200 468	200 000
Portokostnader	27 357	62 284	60 000
Redovisningstjänster och IT-tjänster	211 533	140 053	140 000
Medlemskap i organisationer	52 615	59 082	60 000
Övriga externa kostnader	4 840	0	10 000
Löner	1 249 755	1 184 751	1 300 000
Arvoden, styrelsen och ambassadörer	117 477	201 218	200 000
Resor och Bilersättningar	167 513	17 250	50 000
Sociala avgifter	617 282	481 164	500 000
Övriga personalkostnader	0	8 236	10 000
Solmacc -slutredovisning	177 093	60 647	
Räntekostnader	4 526	7 207	
Distriktsfond			120 000
Summa Kostnader	6 997 279	6 485 328	4 840 000
Resultat	13 863	-36 496	175 000

Proposition strategiska mål för ekolantbruket

Bakgrund

På **stämman 2020** antogs en motion om att "starta en framtidsdebatt i hela organisationen, om vad vi vill och vart vi är på väg". Styrelsen har under året arbetat med detta genom att utforma en bred enkät ut till medlemmar men också övriga ekologiska och KRAV-certifierade lantbrukare som är potentiella medlemmar, samt rådgivare mfl i branschen. Över 600 svar på enkäten har sedan bearbetats av styrelse och kansli som tog fram första utkast på målformuleringar utifrån enkätens svar samt övriga diskussioner i föreningen. Dessa har sedan diskuterats på ett förmöte till stämman där samtliga distriktsrepresentanter bjöds in. Processen har sedan kokat ner i det dokument som presenteras i bilaga.

Dokumentet innehåller ett antal mål, men lämnar frågan om hur de ska nås och föreningens roll i och omfattning av arbete för att nå dem till nästa styrelse och fortsatt process i föreningen. Styrelsen vill också snarare se detta som ett levande dokument än något som ska vara hugget i sten för lång tid framåt, därför gäller de tillsvidare men kan tas upp för revidering vid behov. Förslag är att särskilt detta första år ta upp dem igen på nästa stämma, åtminstone som diskussion och annars revidering om arbetet vidare leder till bättre förslag.

Förslag till beslut

Styrelsen föreslår stämman

att anta de strategiska målen i enlighet med förslag, samt

att styrelsen får i uppdrag att arbeta vidare med hur föreningen kan arbeta vidare med de olika målsättningarna i dialog med fler i branschen, samt

att de strategiska målen ska upp för diskussion och eventuell revidering utifrån det fortsatta arbetet på nästa stämma.

STRATEGISKA MÅL FÖR DET EKOLOGISKA LANTBRUKET

HÄLSA • EKOLOGI • RÄTTVISA • OMSORG

Ekologiskt lantbruk - i ständig utveckling

Ekologisk produktion utgår i grunden från fyra principer om *hälsa, ekologi, rättvisa* och *omsorg*. Dessa är formulerade av den internationella ekologiska paraplyorganisationen IFOAM Organics International. Principerna utgör visioner för hållbar livsmedelsproduktion och det är dessa som dagens regler, praktik och marknadskoncept för ekologiska livsmedel strävar mot - även i Sverige.

Den ekologiska produktionens utveckling handlar i grunden om två saker som hänger ihop så tätt att de knappt kan särskiljas:

Vi vill utveckla en så hållbar livsmedelsproduktion som möjligt för djur, natur och människor - med det ekologiska lantbruket som spjutspets för lantbruket som helhet.

Vi vill skapa förtroende och betalningsvilja för våra produkter - och därmed säkrad lönsamhet i våra företag.

Därför har Ekologiska Lantbrukarna arbetat fram strategiska mål kopplade till de visionära principerna. Målen handlar om hur vi vill utveckla vår egen produktion såväl som hela branschen, på väg mot ett långsiktigt livskraftigt lantbruk - ekonomiskt, socialt och ekologiskt hållbart.

De strategiska målen är resultatet av ett strategiarbete som startat på Ekologiska lantbrukarnas stämma 2020. En bred enkät genomfördes sedan med svar från över 600 ekobönder från hela landet samt ett femtiotal rådgivare, revisorer och experter nära ekolantbruket. Resultaten i enkäten, diskussioner i styrelse och kansli samt med inspel från förtroendevalda i Ekologiska Lantbrukarnas 19 distrikt ligger till grund för detta dokument.

Principen om **hälsa**

Ekologiskt jordbruk ska bevara och förbättra jordens, växters, djurs och människors hälsa.

Det ekologiska lantbruket bör därför:

1. Bidra till utveckling av sorter och djurraser anpassade för en hållbar produktion, med hög motståndskraft mot sjukdomar och som ger stabil produktion av god kvalitet.
2. Välkomna nya metoder, kunskap och teknik som resulterar i bättre arbetsmiljö för lantbrukare, bättre djurhälsa samt mer mångfald och liv i våra jordar.
3. Verka för att fasa ut de insatsmedel i ekologisk produktion som idag är tillåtna, men som är diskutabla, t ex naturliga pyretroider.

Principen om **ekologi**

Ekologiskt jordbruk främjar användandet av lokala resurser och cirkulering av naturresurser inom den egna produktionen.

Det ekologiska lantbruket bör därför:

1. Driva utvecklingen av ett soldrivet lantbruk utan fossila bränslen, i ett kretslopp som möjliggör hushållning med kväve och andra näringsämnen.
2. Öka såväl den naturliga som den brukade biologiska mångfalden på landskapsnivå och gårdsnivå. Vi vill också stimulera en mångfald av företag och människor involverade i lantbruket, liksom fler lokala och certifierade förädlingsställen. Det ger också ett rikare utbud av livsmedel till konsumenterna.
3. Söka vägar för en ännu bättre balans mellan djur och växtodling, lokalt, regionalt och nationellt. Vi vill hitta nya metoder för effektiva transporter av stallgödsel och aktivt bidra till att utveckla säkra system för att ta tillvara näring från samhället.
4. Öka andelen lokalt odlat proteinfoder, för att minska och fasa ut till exempel fiskmjöl samt långväga transporterad ekologisk soja.

Principen om rättvisa

Ekologiskt jordbruk ska främja ett rättvist matsystem där även djurens behov tillgodoses

Det ekologiska lantbruket bör därför:

1. Verka för rättvisa villkor för ekobönder oavsett storlek, produktionsinriktning eller geografisk hemvist. Samarbeten och utbyten över landsgränser såväl som inom länder och mellan gårdar är viktig för ett livskraftigt ekologiskt lantbruk där även bondens roll på marknaden stärks.
2. Ta tillvara på möjligheterna i nya digitala lösningar för att öka spårbarheten och informationsflödet mellan olika aktörer.
3. Bejaka ytterligare initiativ för extra god djuromsorg i linje med djurens behov och som kan motivera och engagera medborgare och konsumenter att välja ekologiskt.

Principen om omsorg

Ekologiskt jordbruk ska bedrivas med omsorg för nuvarande och kommande generationers hälsa och miljö.

Det ekologiska lantbruket bör därför:

1. Fortsätta utveckla metoder, kunskap och tekniker för att öka kolförråden i våra jordar och värna mängden matjord tillgänglig för livsmedelsproduktion.
2. Driva på för en större marknad för ekoprodukter så att antalet ekolantbruk kan öka utan att äventyra prisbilden och lönsamheten för bonden.
3. Kommunicera och värna ekolantbrukets miljönyttor och bidrag till livsmedelsförsörjning och beredskap, särskilt med avseende på biologisk mångfald och minskad införsel av insatsmedel till lantbruket.

Hur ska detta dokument användas?

Det här dokumentet ska användas som övergripande vägledning för Ekologiska Lantbrukarnas arbete med utveckling av ett hållbart och livskraftigt lantbruk.

Målen ämnar inte vara heltäckande, men tar avstamp i de globala kriser vi ser idag med förlust av biologisk mångfald samt klimatförändringar, samt de utmaningar vi ser i svenskt ekolantbruk idag med delvis icke-slutna kretslopp och sviktande lönsamhet.

Flera av målen förutsätter en systemförändring i samhället som Ekologiska Lantbrukarna inte ensamt kan genomföra. Det kommer behövas samverkan på alla nivåer; på våra gårdar, i politiken och i näringslivet.

Ekologiska Lantbrukarnas styrelse ansvarar för att ta vidare vad och hur föreningen kan agera i linje med dessa målsättningar. I takt med att produktionen och omvärlden förändras kan målen tas upp till diskussion och eventuell revidering på riksstämman.

MOTION 1

Gårdsslakt – ett välbehövligt komplement inom livsmedelsproduktionen

Hur många lantbrukare går omkring med dåligt samvete när det är dags att skicka djur till slakt? Särskilt när transportsträckan till slakteriet är lång och djur från flera olika besättningar ska blandas på samma bil. Hur snäll och djurvänlig transportören än må vara, så är det en betydande stress för ett djur att lämna den trygga miljön på gården, drivas upp på rampen till slaktbilen, möta nya lukter och ljud och att sedan bli utsatt för flera timmars resa med allt detta innebär. Väl framme väntar slakteriets mottagningsstall med nya främmande intryck som kan skapa ångest och rädsla. Otålig personal med kort stubin och el-påfösare i fickan kan ibland ytterligare förvärra situationen. Väntetiden kan variera från minuter till timmar, kanske ända till nästa morgon innan det är dags att drivas de sista stegen till skjutboxen.

En del lantbrukare blundar, vill inte veta, utan hoppas eller vill tro att allt skall gå lugnt till i deras djurs sista timmar i livet. En del vet hur det kan gå till och våndas. De anar att mycket av den omsorg de lade ner under

djurets uppväxt och liv på gården står på spel. Den sista länken i kvalitetskedjan kan vara så svag att den riskerar att brista.

Så behöver det inte vara! Forskning i Schweiz (FIBL), Tyskland (Katrin Schiffer) och nu även i Sverige (Algers, Hultgren) att avlivning på gården med gevärsskott, omedelbar avblodning och sedan transport av kropparna till ett slakteri ger både en bättre köttkvalité och bättre djurvälstånd än om djuren transporterats levande. Även korta resor i bondens eget fordon har visat sig ge höga stressnivåer i djurens blod. I Schweiz är det sedan juli 2020 tillåtet att slakta djur direkt på gården om kropparna kan transporteras hygieniskt till ett slakteri inom 45 minuter. (<https://www.youtube.com/watch?v=8o0kVCL0rck>)

EU-kommissionen har nyligen godkänt en lagändring med liknande innebörd (ändring av EU-förordningen EG (nr) 853/2004). Den håller nu på att översättas till de olika medlemsländernas språk. Därefter skall nationella beslut och direktiv utarbetas. Den svenska studien med gårdsslakt i SLU:s regi väntas bli klar för publikation i sommar. (Jan Hultgren med flera) De preliminära resultaten beträffande slakthygien och djurvälstånd är överlag positiva. (<https://www.slu.se/mobilslakt>)

Vi anser att det är på tiden att

vända utvecklingen mot allt större centraliserade slaktanläggningar som bygger på långa, plågsamma djurtransporter och dålig djurvälstånd. I stället borde vi verka för en decentraliserad, "etisk" slakt med djurens välfärd och hög köttkvalitet som mål. Inte minst med tanke på nyhetsmediernas uppmärksammade reportage i ämnet borde det finnas ett ökat intresse hos kvalitetsmedvetna konsumenter och en växande marknad för etisk produktion av kött.

Under Coronapandemin sista året har även frågan om krisberedskap hamnat i fokus. Lokal livsmedelsförsörjning med kött i en krissituation kan bara fungera om det finns en beprövad infrastruktur för detta. Lokala småslakterier med omkringliggande gårdar inom rimligt avstånd skulle kunna vara en lösning. Upparbetade rutiner och kunskap på gårdsnivå skulle vara en trygg försäkring att den lokala livsmedelsförsörjningen inte kollapsar i ett krisläge. Vi anser därför att det är hög tid att jobba för ett antal pilotprojekt med gårdsslakt i de områden där det finns förutsättningar för detta.

Relevanta myndigheter behöver uppvaktas, konsumenter, köttproducenter och livsmedelsföretag informeras i ämnet för att skapa en opinion för en ny form av etisk slakt som en del av en säker lokal livsmedelsproduktion.

Vi yrkar

att Ekologiska lantbrukarna ska verka för gårdsslakt i Sverige

att Ekologiska lantbrukarna ska informera lantbrukare och konsumenter om fördelarna med gårdsslakt

att Styrelsen får i uppdrag att kontakta relevanta myndigheter och undersöker möjligheten att starta pilotprojekt med gårdsslakt där förutsättningar finns idag

Inskickad av Wilbert Beyer och Eva von Heideken. Bifallen av årsmötet med Ekologiska Lantbrukarna i Sörmland.

STYRELSENS SVAR:

Styrelsen håller med om innehållet i motionen och ser möjlighet att arbeta vidare med den här frågan inom ramen för det marknadsutvecklande arbete som föreningen gör och ämnar utveckla mer i de branschgrupper och nätverk som finns påbörjade. Omfattningen av detta beror på vilka resurser som möjliggörs i de projekt föreningen sökt för detta arbete inom ramen för Åtgärdsplan eko, en del av livsmedelsstrategin. Huruvida vi kommer ha ökade resurser i form av personal och projektmedel för att göra detta fullt ut vet vi först ett par veckor efter stämman har hållits.

Styrelsen yrkar därför bifall till motionen med förslag på ett par ändringar i själva att-satserna enligt nedan.

Styrelsen yrkar

att ekologiska lantbrukarna ska verka för utveckling av gårdsslakt i Sverige, genom bland annat information och opinionsbildning, samt

att Styrelsen och kansliet får i uppdrag att inom ramen för pågående utveckling av branschvis marknadsarbete undersöka möjligheten till pilotprojekt om gårdsslakt, i dialog med andra bransch- och marknadsaktörer samt myndigheter. Omfattningen av detta beror på vilka resurser som möjliggörs i de projekt föreningen sökt inom ramen för livsmedelsstrategin för detta arbete.

MOTION 2

Ekomjölakens framtid

Under förra hösten belyste Ekologiska Lantbrukarna mjölakens framtid bl.a i ett nummer av medlemstidningen och genom ett webinarium vilket gav tankar och inspiration till denna motion.

Det finns en stor efterfrågan på lokal och regional mat som de stora förädlingsföretagen har svårt att fånga upp. Det skulle vara positivt om det gick att möta denna efterfrågan med lokalt/regionalt producerade ekologisk mejeriprodukter. Är lantbrukarkooperativa företag som verkar i olika länder med olika marknadsförutsättningar, affärskultur och politiska mål en långsiktigt bra idé? till exempel de stora producentprisskillnader som finns på nötkött om man jämför Sverige och Danmark kanske pekar på att det inte är så.

Det finns exempel i andra länder på att ekologiska mjölkproducenter organiserar sig i kooperativ utan att äga egna förädlingsanläggningar. Man säljer sin råvara direkt till mejerier och andra industrikunder och låter dessa äga såväl produktionsanläggningar som varumärken. Det skulle vara intressant att se hur deras affärer är uppbyggda och om det finns utrymme för liknande initiativ i Sverige. Med ett sådant upplägg skulle det inte behövas ett lika stort kapital i botten.

I andra länder där det finns helekologiska kooperativ betalas ekomjölken bättre än den gör i Sverige. Det vore intressant att

utreda vad det beror på och om det finns ett sådant marknadsutrymme i Sverige också.

Erfarenheten från andra länder är att det har stor betydelse för resultatet att ekologiska mejeriprodukter säljs av en organisation som är helhjärtad när det gäller att argumentera för och sälja in de ekologiska mejeriprodukterna.

Det har visat sig vara lättare att segmentera ekomjölken i olika nivåer om det är en renodlad ekoorganisation som hanterar både kunder och medlemmar. I Storbritannien är möjligheten att erbjuda olika industrikunder premiumargument utöver grundnivån för ekologisk produktion (kan vara djuromsorg, vilket foder korna utfodras med eller något annat) inbyggda i råvaran helt avgörande för att hålla upp priserna på den ekologiska mjölken.

Jag yrkar

att med stöd av ovanstående uppdra till föreningens kansli att till stämman 2022 utreda förutsättningarna för att i Sverige starta ett eller flera helekologiska producentkooperativ för mjölkproducenter. Analysen bör innehålla paralleller till andra länder, översiktliga marknadsanalyser, grov skattning av kapitalbehov och andra eventuella möjligheter eller hinder för en satsning av det här slaget.

Inskickad av Magnus Berge och antagen av styrelsen för Ekologiska Lantbrukarna i Östergötland

STYRELSENS SVAR:

Styrelsen välkomnar motionens ansats och delar den analys som föranleder den. Ekologiska Lantbrukarna är inte en förening som själva startar nya Kooperationer eller företag, men kan och vill verka för att främja nya initiativ på marknaden genom att t.ex arrangera inspirationsföredrag, föra samman och underlätta för producenter att starta dialog om nya initiativ och samarbeten, samt även ta fram analyser och underlag för medlemmar att sedan själva arbeta vidare med.

En utförlig analys av det slaget som motionen avser kräver en del resurser, vilket gör att omfattningen av en sådan analys kommer att behöva bero på huruvida vi får fortsatt finansiering för det marknadsutvecklande arbetet från Åtgärdsplan eko, en del av livsmedelsstrategin. Föreningen har sökt sådana medel för åren 2021-2023, men vet inte om de är beviljade förrän efter stämman.

Styrelsen yrkar därför bifall till motionen, men föreslår viss omformulering av beslutet.

Styrelsen yrkar

att styrelsen och kansliet ska ta fram ett första underlag och analys om förutsättningarna för att i Sverige starta ett eller flera ekologiska producentkooperativ för mjölkproducenter, samt

att analysens innehåll och omfattning ska anpassas till befintlig budget, i de fall projektmedel beviljas bör ambitionsnivån vara att göra jämförelser med andra länder, översiktliga marknadsanalyser för

Sverige, en grov skattning av kapitalbehov och andra eventuella möjligheter eller hinder för en satsning av det här slaget, samt

att analysen ska tas fram i nära dialog med nätverket av medlemmar med ekomjolk inom föreningen och redovisas på stämman 2022.

MOTION 3

Lägre prispåslag på ekomaten

Det är med en förvåning över hur grossister och handel skor sig på ekologiska produkter

Jag har svårt att förstå att de ekologiska produkterna skall ta så mycket mera plats i grossistlager eller att de är så mycket dyrare att frakta och hantera än konventionella dito

Likadant är det i butiksledet det kan inte vara jobbigare eller att den ekologiska skall vara svårare eller något annat som gör det skäligt att de ekologiska produkterna skall behöva mångdubbelt påslag i grossistledet eller handelsledet kontra konventionella dito

Jag yrkar

att Gotlands Ekologiska Odlare trycker på Ekologiska Lantbrukarna och KRAV jobbar mot handeln och grossister för att hitta ett rimligt påslag på de ekologiska produkterna, inte mycket mera än konventionella dito i kronor räknat.

Inskickad av Frans Brozén och bifallen av årsmötet med Gotlands Ekologiska Odlare

STYRELSENS SVAR:

Styrelsen känner igen problemet med de höga påslagen i butik som ofta inte rimmar med de idag låga nivåerna på merbetalning till bonden för den ekologiska råvaran. Att få ut mer av mervärdet som konsumenten är beredd att betala i betalning till bonden är en kärnfråga

i föreningens marknadsutvecklande arbete. När det gäller vissa kategorier, t.ex. nötkött samt frukt och grönt, är det också relevant att - som motionären gör - fråga sig om inte påslagen i butik kunde vara mindre för att konsumenten inte ska behöva betala så mycket och därmed skulle vi istället kunna sälja mer, och till fler konsumenter. För andra kategorier är det tvärtom prispress från t.ex. EMV varor på ett sätt som gör att det snarare vore bättre med högre priser.

Ekologiska Lantbrukarna sitter inte i direkta prispförhandlingar men kan göra analyser och föra dialog med företag och branschorganisationer i resten av kedjan. Styrelsen yrkar därför bifall till motionen, men med viss omformulering.

Styrelsen yrkar

att Ekologiska Lantbrukarna ska verka för dialog med handel och grossister för att hitta rimliga påslag på de ekologiska produkterna, vilket kan betyda olika saker för olika kategorier.

MOTION 4

Öka fokuset på djurvelfärd i KRAV kontrollen

Finns det redan lagar som reglerar verksamheten ska inte KRAV också reglera det. Det finns idag en del regler inom KRAV-certifieringen som även kontrolleras av andra instanser i samhället. Dubbelarbete kring ekocertifieringen måste sorteras bort för att frigöra tid till att öka kvaliteten på ekorevisionerna – här menar vi att det finns en möjlighet att använda mer tid för att öka arbetet med djurvelfärden från dubbelarbete kring krav på dokumentation som redan finns lagstadgad.

Vi yrkar

att Ekologiska Lantbrukarna ska jobba för att KRAV öka fokus från dokumentation och lagstadgade regler till djurvelfärd på djurgårdarna.

att KRAV gör uppföljande kontroller på djurgårdar med upprepade problem, men samtidigt minskar revisionerna på gårdar med få problem. Det samlade antalet kontroller ska inte öka i ekosektorn men bli mer riktade mot att hitta åtgärddar på gårdar med återkommande problem.

*Inskickad av Peter Nilsson,
bifallen av årsmötet med
Ekologiska Lantbrukarna i Skåne*

STYRELSENS SVAR:

Styrelsen instämmer i analysen att kontrollen som certifieringsbolagen utför allt mer kommit att handla om dokumentation och pappersexercis

och mindre av kvalitativa bedömningar i fält och ladugårdar.

Det är idag oberoende

certifieringsorgan som utför kontrollerna, inte KRAV själva. KRAV sätter dock reglerna, och vad gäller uppföljande kontroller så görs uppföljande kontroller på de gårdar som fått avvikelser eller av annan anledning anses ha hög risk för avvikelser. Kontrollsystemet är s.k. riskbaserat. Att ha kontroller på djurgårdar mer sällan än en gång årligen, om det är vad motionen föreslår i andra att-satsen, ser styrelsen dock inte som önskvärt ur ett förtroendeperspektiv gentemot konsument. Styrelsen yrkar därför bifall på motionens första att-sats, med en viss justering i formuleringen enligt nedan.

Styrelsen yrkar

att Ekologiska Lantbrukarna ska verka för att KRAVs regler har mer fokus på bedömning av djurvelfärden och mindre på dokumentation, så att certifieringsbolagen i större utsträckning kan lägga tid under kontrollen i stall och hagar för att se helheten i hur djuren har det.

Styrelsen yrkar samtidigt avslag på motionens andra att-sats.